
OBSAH

Úvod	5
1/ BUŇKA - ZÁKLADNÍ STAVEBNÍ JEDNOTKA ORGANISMU	9
Objev buňky	9
Vznik a vývoj buněčné teorie v 19. století	13
Vývoj mikroskopu a jeho vliv na biologický výzkum	19
Jak velké jsou buňky?	28
Buňka pod mikroskopem	33
Živočišná buňka	33
Zvláštnosti rostlinné buňky	43
2/ FYZIKÁLNÍ A CHEMICKÉ VLASTNOSTI ŽIVÉ HMOTY	55
Tajuplná protoplazma	55
Diskuse o skupenství protoplazmy	58
Prvkové složení buňky	60
Molekulární základy buňky	65
Voda, prostředí životních dějů	68
Bílkoviny	74
Nukleové kyseliny	83
Složené cukry, polysacharidy	91
Lipidy	95
3/ SUBMIKROSKOPICKÝ VÝZKUM ULTRASTRUKTURY BUŇKY	99
Vpád mezi molekuly	99
Metodika submikroskopického výzkumu buňky	102
Submikroskopický obraz buňky	108
Základní cytoplazma	108
Povrch buňky	109
Endoplazmatický systém membrán	115
Golgiho komplex	119
Mitochondrie	123

Plastidy	127	
Lysozómy	132	
Mikrotubuly, brvy, bičíky, centrioly	133	
Ribozómy	140	
Jádro	143	
4/ BUŇKA JAKO LABORATORIŘ	148	
Pracovní metody biochemiků	150	
Enzymy jako urychlovače reakcí látkové výměny buňky	154	
Metabolismus buňky	161	
Fotosyntéza jako mechanismus přeměny slunečního světla v chemickou energii	165	
Buněčné dýchání	175	
Transport látek v buňce	183	
5/ ARCHÍV BUŇKY – ZVLÁŠTNÍ KAPITOLA	MOLEKULÁRNÍ GENETIKY	190
Funkce buněčného jádra	190	
DNK - nositelka dědičné informace	196	
Genetický kód – slovník buňky	210	
Biologická syntéza bílkovin	216	
6/ ŽIVOT BUŇKY	225	
Časový průběh života	225	
Mitotické dělení buňek	228	
Méně obvyklé způsoby dělení jádra a buňky	242	
Život, stáří a smrt buňky	247	
7/ KOLONIE A SPECIALIZACE BUNĚK – CESTA	K MNOHOBUNĚČNOSTI	251
Od buňky ke tkáni	253	
Specializace rostlinných buněk	257	
Specializace živočišných buněk	260	
Kultivace buněk	266	
8/ OBJEV SEXUALITY	270	
Co je sexualita?	270	
Redukční dělení	273	
Pohlavní buňky jako specializované typy buněk	280	
Oplození	285	
9/ REGULACE GENOVÉHO PŮSOBENÍ –	NÁSTROJ BUNĚČNÉ DIFERENCIACE	287
Diferenciace buněk	287	
Molekulární základy diferenciace buněk	292	
Zmnožování DNK jako faktor diferenciace buněk	294	

Řízení tvorby RNK jako faktor buněčné diferenciace	301
Řízení syntézy bílkovin	310
10/ EVOLUCE BUŇKY	311
Představy o vzniku života	313
Vznik první buňky	316
Teorie o vývoji diferencovanějších buněk	320
POZNÁMKA K ČESKÉMU PŘEKLADU	324
VÝKLADOVÝ SLOVNÍČEK VÝZNAMNĚJŠÍCH ODBORNÝCH TERMÍNŮ	326
LITERATURA	335
ČESKÁ DOPORUČENÁ LITERATURA	337